

Slovenský národný komitét pre medzinárodnú astronomickú úniu.

Slovenský národný komitét astronomický (SNKA) pre Medzinárodnú astronomickú úniu (IAU) bol ustanovený 21. 4. 1993 členmi IAU na Slovensku. Voľby organizovala Vedecká rada Astronomického ústavu SAV po rozpade ČSFR (a teda aj Československého národného komitétu pre IAU). Dodatočne bol SNKA schválený Hlavným výborom Slovenskej astronomickej spoločnosti pri SAV 13.12.1994. Členský príspevok za Slovensko uhradila SAV koncom r. 1993 a tým bol SNKA prijatý za národného reprezentanta IAU. Súčasne má právo menovať svojho zástupcu do Rady riaditeľov európskeho časopisu *Astronomy and Astrophysics* (po zaplatení členského príspevku, pre rok 2006 je to 802 €, z toho 75% hradí AsÚ SAV, 25% UK). V sedemčlennom NKA sú zastúpené tri hlavné výskumné smery astronómie na Slovensku, šiesti reprezentanti sú z AsÚ SAV, jeden reprezentant je z UK. V súčasnosti eviduje IAU 31 členov zo Slovenska, celkom má IAU vyše 9 000 členov a 62 národných predstaviteľov z celého sveta. Doteraz pracoval SNKA podľa dočasného rokovacieho poriadku, v súčasnosti sa pripravuje nový Organizačný a jednací poriadok. Funkčné obdobie SNKA je trojročné.

Hlavnou úlohou SNKA je zabezpečovať kontakty s IAU, ktorá je prestížnou medzinárodnou vedeckou spoločnosťou zastrešenou Medzinárodnou radou vedeckých únií (ICSU). IAU pravidelne organizuje a finančne podporuje významné medzinárodné kolokviá a sympóziá. O možnosť organizovať ich sa často zvädza konkurenčný boj jednak z prestížnych, ale aj finančných dôvodov. Po dvoch úspešných kolokviách IAU organizovaných v nedávnej minulosti v Starej Lesnej podporila IAU organizáciu Sympóziá IAU č. 224 *The A-Star Puzzle* v Poprade v júli 2004. Toto podujatie bolo podporené sumou 25 000 CHF, čo umožnilo účasť významných odborníkov z celého sveta. Nemalou časťou z tejto sumy boli podporení univerzitní a PhD študenti astronómie zo Slovenska. IAU podporuje aj zahraničné stáže mladých vedeckých pracovníkov v zahraničí a poskytuje granty aj na krátkodobé pobyty na konferenciách. Členský poplatok za rok 2005 bol 3460 CHF, za rok 2006 je 3580 CHF. Tieto poplatky uhrádza SAV. Podmienkou individuálneho členstva v IAU je aktívna vedecká činnosť po získaní vedeckej hodnosti PhD a tri publikované vedecké práce. SNKA tieto podmienky upresnil s tým, že požaduje aby kandidát na členstvo mal najmenej trojročnú prax po získaní hodnosti PhD a doložil zoznam troch prác publikovaných v *karentovaných* časopisoch.

V týchto dňoch prebiehajú prípravy na XXVI. Valné zhromaždenie IAU, ktoré bude v auguste 2006 v Prahe. Na Valných zhromaždeniach sú o.i. prijímaní aj noví individuálni členovia IAU, ktorých navrhujú národné komitáty. SNKA pripravuje návrhy na prijatie 5 nových členov zo Slovenska. Na každom VZ (raz za 3 roky) sa volia nové výkonné orgány a funkcionári IAU. Schvaľuje sa rozpočet na nasledujúce obdobie, zasadajú jednotlivé odborné komisie, organizujú sa sympóziá a tzv. *Joint Discussions*. Zo Slovenska sa VZ IAU v Prahe zúčastní veľmi pravdepodobne len jeden predstaviteľ SNKA, vzhľadom na vysoký registračný poplatok (cca 20 000 Sk). Okrem organizačných výborov a komisií pracujú v IAU aj odborné komisie, 1 člen SNKA (Porubčan) pracuje ako člen výkonného výboru Komisie IAU č. 22.

SNKA má svoju webovskú stránku v rámci webu Astronomického ústavu SAV, kde zverejňuje oznamy a zápisy zo svojich stretnutí.

(03/02/2006)